

Πολιτισμός

Από το ρεμπέτικο μέχρι το ραπ: Η γκαλερί Intermission ανοίγει μια μεγάλη συζήτηση

Γιώργος Νταλάρας, Χρήστος Νικολόπουλος, Thanasis ανάμεσα στα πρόσωπα που διερευνούν τη μουσική ως φορέα πολιτισμικής και κοινωνικής ιστορίας



Αργυρώ Μποζώνη



Το πρόγραμμα επιχειρεί να εξετάσει την παρουσία του ρεμπέτικου ως μορφής αντίστασης, κοινωνικής συγκρότησης και πολιτισμικής διαμόρφωσης, με αφορμή –αλλά και πέρα από– τα μουσικά του όρια.

Με αφετηρία το ρεμπέτικο, το *The Intermission* εγκαινιάζει το νέο του παράλληλο πρόγραμμα *Sonic Histories*, μια σειρά εκδηλώσεων που διερευνά τη μουσική ως φορέα πολιτισμικής και κοινωνικής ιστορίας.

Στον πρώτο κύκλο εκδηλώσεων, το πρόγραμμα προσεγγίζει το ρεμπέτικο όχι μόνο ως μουσικό είδος, αλλά και ως πολιτισμικό φαινόμενο που συνεχίζει να διαμορφώνεται και να επανερμηνεύεται μέχρι σήμερα.

Η θεματική σειρά *Sonic Histories: Ρεμπέτικο* περιλαμβάνει τέσσερις εκδηλώσεις –διαλέξεις, ομιλίες αλλά και προβολή ντοκιμαντέρ– που θα πραγματοποιηθούν στις 10, 13, 24 και 27 Μαΐου στον χώρο **Castor Place (Ασκληπιοῦ 5, Πειραιάς)** δίπλα στο *The Intermission*, στον Πειραιά.

Μέσα από διαφορετικές θεματικές και με τη συμβολή εκπροσώπων του χώρου και ερευνητών του είδους, ο κύκλος αυτός διερευνά τις ρίζες του ρεμπέτικου στον Πειραιά, τις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές του διαστάσεις, τις σύγχρονες διασταυρώσεις του με δημοφιλή μουσικά είδη, όπως η ελληνική ραπ, τη μουσική και ιστορική καταγωγή του, καθώς και τις μορφές με τις οποίες το ρεμπέτικο επιβιώνει μέχρι και σήμερα μέσα από διαφορετικές εκδοχές. Συνοπτικά, το πρόγραμμα επιχειρεί να εξετάσει την παρουσία του ρεμπέτικου ως μορφής αντίστασης, κοινωνικής συγκρότησης και πολιτισμικής διαμόρφωσης, με αφορμή –αλλά και πέρα από– τα μουσικά του όρια.

Κεντρικός άξονας της σειράς είναι φυσικά το ίδιο το ρεμπέτικο, αλλά και η διαλεκτική σχέση που έχει αναπτύξει με μια σειρά από κοινωνικές συνθήκες και νόρμες. Το ρεμπέτικο δεν νοείται ως ένα κλειστό κύκλωμα, αλλά αντίθετα ως ένα κοινωνικό και πολιτισμικό ρεύμα που διαρκώς επηρεάζει και επηρεάζεται, ανοίγοντας νέους δρόμους. Η σχέση του ρεμπέτικου με το αστικό τοπίο και το λιμάνι του Πειραιά, η σχέση του με την παραβατικότητα και την παρανομία, η σχέση του με προγονικά ή σύγχρονα μουσικά είδη, η σχέση του με την κοινωνική ηθική της εποχής του, καθώς και με τον Τύπο, αποτελούν βασικούς άξονες της προσέγγισης.

Ο κύριος κορμός της σειράς εκδηλώσεων τοποθετείται χρονικά στον Μάιο, με την έναρξη να συμπίπτει με τα γενέθλια του εμβληματικού δημιουργού του ρεμπέτικου, Μάρκου Βαμβακάρη, στις 10 Μαΐου. Η επιλογή του ρεμπέτικου ως σημείου εκκίνησης του παράλληλου προγράμματος σχετίζεται άμεσα με την παρουσία της *The Intermission* στον Πειραιά, τόπο κατεξοχήν συνδεδεμένο με τη γέννηση, την ιστορία και την ανθρωπογεωγραφία του είδους.

Το πρόγραμμα αναλυτικά:

ΔΙΑΛΕΞΗ & ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Πειραιάς & Ρεμπέτικο

Κυριακή 10 Μαΐου 2026, ώρα 7:30 μ.μ.

Αλεξάνδρα Μούργου

Χάρης Τσαλπαρά

Θεοδώρα Αθανασίου

Η διάλεξη εξετάζει τη σχέση ανάμεσα στο αστικό τοπίο του Πειραιά και την ανάδυση του ρεμπέτικου, φωτίζοντας τον τρόπο με τον οποίο η εξέλιξη της πόλης και η διαμόρφωση αυτού του μουσικού ιδιώματος συνδέθηκαν στενά και αλληλοτροφοδοτήθηκαν. Κεντρικό σημείο της συζήτησης αποτελεί η άφιξη των προσφύγων από τη Μικρά Ασία μετά το 1922, η οποία συνέβαλε καθοριστικά στη δημιουργία των κοινωνικών και πολιτισμικών συνθηκών μέσα στις οποίες διαμορφώθηκε και εδραιώθηκε αυτό το ιδιαίτερο μουσικό κράμα. Η εμπειρία του εκτοπισμού, η επιταχυνόμενη αστικοποίηση, οι νέες μορφές καθημερινότητας και η κοινωνική περιθωριοποίηση συνέκλιναν στη γένεση μιας νέας μουσικής γλώσσας με σαφές αστικό και λαϊκό αποτύπωμα.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ & ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ελληνικό Λαϊκό Τραγούδι & Ραπ

Τετάρτη 13 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ.

Γιώργος Νταλάρας

Χρήστος Νικολόπουλος

Tiny Jackal

Thanasimos

Σε μια ιστορική συνάντηση δύο εμβληματικών μορφών του ελληνικού λαϊκού τραγουδιού, του συνθέτη και μουσικού Χρήστου Νικολόπουλου και του τραγουδιστή Γιώργου Νταλάρα, με τους δημοφιλείς εκπροσώπους της ραπ & hip hop σκηνής, Tiny Jackal και Thanasisimos, οι ομιλητές συμμετέχουν σε μια ανοιχτή συζήτηση για την εξέλιξη του ρεμπέτικου και τις σύγχρονες εκδοχές του. Το ρεμπέτικο προσεγγίζεται ως πολιτιστική κληρονομιά, ως ζωντανή μουσική πρακτική και ως επιρροή που διασταυρώνεται με σύγχρονα είδη, όπως το ελληνικό χιπ χοπ. Η συζήτηση εστιάζει στις κοινωνικές και πολιτικές αναλογίες μεταξύ ρεμπέτικου και ραπ, στην εξέλιξη των μορφών του ρεμπέτη και του σύγχρονου «ρα-μπέτη», καθώς και στις έννοιες της «ταυτότητας», της «λογοκρισίας» και της «ποινικοποίησης». Σε αυτό το πλαίσιο, γίνεται αναφορά στον Ηλία Πετρόπουλο, ο οποίος στο βιβλίο του «Υπόκοσμος και Καραγκιόζης» (εκδ. Νέφέλη) επισημαίνει ότι κάθε εποχή διαμορφώνει και τον δικό της αντίστοιχο τύπο «ρεμπέτη».

Παράλληλα, εξετάζεται η μουσική ως στάση ζωής και μορφή έκφρασης, καθώς και η εισαγωγή ενός περιθωριακού ήχου στη μαζική κουλτούρα. Τέλος, αναδεικνύεται η σημασία εννοιών όπως η «τιμή» και ο «σεβασμός», τόσο στο εσωτερικό των μουσικών κοινοτήτων όσο και στη σχέση τους με την ευρύτερη κοινωνία.

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΑΙΝΙΑΣ & ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σπασμένος Ήχος

Κυριακή 24 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ.

Φοίβος Κοντογιάννης, Σκηνοθέτης

Ανέστης Μπαρμπάτσος, Ερευνητής και εμπνευστής της ιδέας

Το ντοκιμαντέρ ακολουθεί την πορεία του μπουζουκιού μέσα στον χρόνο, από τους τεκέδες και την παρανομία έως την ενσωμάτωσή του στον πυρήνα της ελληνικής μουσικής. Η διαδρομή αυτή λειτουργεί ως ένα ευρύτερο αφήγημα για τη σύγχρονη Ελλάδα. Το μπουζούκι αναδεικνύεται σε φορέα μνήμης και εμπειρίας, συνδέοντας τη μετανάστευση, την κοινωνική μεταβολή και την πολιτισμική έκφραση. Μέσα από συνεντεύξεις σημαντικών προσωπικοτήτων και σπάνιο αρχειακό υλικό, ο «Σπασμένος Ήχος» συνθέτει μια μουσική και κοινωνική χαρτογράφηση του ελληνικού 20ού και 21ου αιώνα.

ΟΜΙΛΙΑ / ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ρεμπέτικο και παραβατικότητα

Τετάρτη 27 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ.

Κωστής Γκοσίνας

Τάσος Θεοφίλου

Δημήτρης Υφαντής

Η τέταρτη και τελευταία εκδήλωση του κύκλου θα εξετάσει, ίσως, το πιο δημοφιλές και μυθικό κομμάτι στην ιστορία του ρεμπέτικου, πέρα από την ίδια τη μουσική: εκείνο της παραβατικότητας. Κεντρικός άξονας της συζήτησης, και πάλι, είναι η σχέση του ρεμπέτικου με τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής, με την παραβατικότητα να παρουσιάζεται ως μονόδρομος σε ένα περιβάλλον που αποτελείται κυρίως από τα πιο φτωχοποιημένα και λαϊκά κοινωνικά στρώματα. Με ποιους τρόπους αναδύθηκε η φιγούρα του παραβάτη μέσα στο ρεμπέτικο, πώς απέκτησε τα μυθικά χαρακτηριστικά της; Πώς συνδυάστηκε αυτό με την καταστολή της εποχής, το κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, τις εξαρτησιογόνες ουσίες και, εν τέλει, γιατί κυριάρχησε αυτή η τάση στο ρεμπέτικο;

Το The Intermission παρουσιάζει το εν εξελίξει πρόγραμμα Sonic Histories, που διερευνά τις προφορικές παραδόσεις και τις πολιτισμικές ιστορίες που διασώζονται ή ενσωματώνονται στη μουσική.

Το Sonic Histories είναι ένα παράλληλο πρόγραμμα του The Intermission, σε επιμέλεια της Άρτεμης Μπαλτογιάννη, και αναπτύσσεται σε συνεργασία με τους Κωστή Νικηφοράκη (Black Athena) και τον ερευνητή Κώστα Σαββόπουλο. Συμβουλευτικά έχει συμβάλει και ο Πάνος Βλασόπουλος (που).

Castor Place, Ασκληπιού 5 & Κάστορος 48, Πειραιάς